

Vist per sentència

written by Lluís Busquets | 18 de juny de 2019

Dimecres 12, van actuar els darrers advocats defensors i, a la tarda es donà l'última paraula als acusats abans de dictar el "vist per a sentència". Al matí, **Marina Roig**, advocada de **Jordi Cuixart**, muntà una defensa entorn dels paràmetres internacionals del Grup de Detencions Arbitràries de l'ONU sobre el dret de reunió (relacionats amb altres com els de manifestació, concentració, protesta i vaga) i la desobediència civil pacífica tot denunciant l'aplicació del dret penal de l'enemic (formulart per **Jakobs**) i de fer judicis d'"autor" contraris al dret penal democràtic, com ja havia tmut a l'inici del judici. I va anar més enllà argumentant que la unitat d'Espanya no podia condicionar el procediment. "Criminalitzar la mobilització popular seria un error de greus conseqüències", manifestà.

El seu defensat, no havia fet altra cosa que demanar tranquil·litat i ordre en tot el període candent de la tardor del 2017. S'havia tergiversat el relat denominant-lo "període insurreccional" i no era així, perquè ningú no obligà l'estat a claudicar. No podia ser imputat per cap delictes. S'havia partit de considerar com a dolenta la mobilització ciutadana quan era una defensa dels drets fonamentals. La manifestació de la ciutadania s'havia fet aparèixer com a desordre, caos, que havia de ser suprimit. Les mostres de desafecció es convertiren en odi i escomeses. Però defensar la participació col·lectiva era defensar la Constitució com ho era el fet de defensar el dret a l'autodeterminació, encara que molestés a alguns. "No hi ha Constitució sense democràcia, cert, però no hi ha democràcia sense participació col·lectiva. I recordà que la Constitució s'havia assolit després de moltes manifestacions ciutadanes a favor. Ni el *Llibre blanc*, ni els fulls de ruta, ni l'agenda Molesklne, ni el document EnfoCATs... podien ser elements d'insurrecció. No ho va haver cop d'estat

ni cap període insurreccional. La resistència passiva (asseure's a terra, enllaçar-se...) queda compresa, internacionalment, dins el concepte de reunió pacífica. Fins i tot les manifestacions ocupacionals que tallen el tràfic o no permeten el comerç. La força només pot actuar contra els explícitament violents, amb criteris de proporcionalitat i avisant abans. Les organitzadors han de fer els possibles perquè les minories violents no s'excedeixin, però no tindrien cap responsabilitat civil ni penal, si no ho assolissin. Per això el Grup de Treball de l'ONU considerava arbitrària la detenció de **Cuixart**. Resultava absurd haver dedicat part del judici a demanar els acusats si van comunicar la convocatòria de la concentració del 20-IX. "Era irrellevant que no es complís el termini de deu dies que marca la llei. La intenció de la protesta del 20-IX mai no va ser impedir l'actuació judicial." **Cuixart** sempre volgué la interlocució. A Economia els ME portaren 4 agents de mediació i 2'0 interlocutors, procediment que els tinents de la GC desconeixien. Els fets del 19 i 20-IX, els de l1-0, els escarnis a les FCSE als hotels o a les casernes, tot, cau dins el dret de manifestació. Malgrat els 42 escorcolls, amb alguns d'irregulars, i les detencions d'una vintena de persones, no es van emprar contenidors, ni pals o altres defenses, ni armes, ni hi va haver batalles campals contra els agents, que assetjaren la seu de la CUP sense ordre judicial. Els fets que va participar **Cuixart** foren pacificadors i no violents. El tribunal d'Slesvig-Hölstein no trobà cap violència amb l'objectiu de tombar l'estat per rebel·lió o sedició enlloc. Que el 20-IX parles des del damunt d'un vehicle de la GC dient "Des d'aquest altar majestuós..." no elimina els seus drets. L'1-0 anà a votar, donà suport a Escoles Obertes, una iniciativa de la comunitat educativa, va fer dues crides a la calma i a la resistència pacífica. Només hi havia aquestes proves per incriminar-lo?

Després de demostrar que mai no havia participat en cap acte de rebel·lió ni sedició violenta i tumultuària (per això

aturar jutges en un desnonament no és cap sedició) parlà de la desobediència civil col·lectiva que això és el que s'havia produït l'1-0. No es tractava de dir que "no hi ha democràcia sense llei", sinó que la llei surt de la Constitució i dels drets de la ciutadania i qui trencà la "normal convivència ciutadana" no van pas ser els ciutadans. Per tant, acabà demanant sentència absolutòria i la seva immediata posada en llibertat.

Olga Arderiu, defensora de **Came Forcadell**, que començà demanant l'absolució per a la seva clienta, va anar encara més enllà demostrant mentides flagrants com la del policia que va veure la Presidenta del Parlament el matí de 20-IX dins un cotxe en contra direcció per Via Laietana animant la ciutadania des de la finestreta ("Com? Per telepatia?", ironitzà) o la de la lletrada de justícia que havia sentit parlar a **Forcadell** per megàfon des de la seu d'Economia (mai no ho va fer). I, aleshores, a aquest cronista-espectador se li planteja un interrogant: la sala, davant de mentides flagrants com aquestes, no farà res? Durant el judici s'avisava als testimonis que podien incórrer en delicte i, de mentides, n'hi ha hagut de monumentals, especialment per part de **Diego Pérez de los Cobos**. *Verba volant?*

Començà exposant la perplexitat que **Forcadell** fos on era i no al TSJC, que jutjava els altres membres de la mesa del Parlament. Havia comès exactament els mateixos a tes. Fou insistent i didàctica per demostrar que se li aplicava el dret penal d'autor en acusar-la i jutjar-la pel seu càrrec, per ser qui era, exvicepresidenta del parlament, i no pels seus fets. Un altre capteniment impropï de les acusacions, com el de tergiversar fets com els ja esmentats o que encara la fiscalia afirmi en les conclusions que no va poder anar a una reunió amb els ME, cosa totalment falsa, perquè n i tan sols va ser-hi convocada.. "El TC començà a criminalitzar la mesa del Parlament quan hi hagué una majoria favorable a la independència." I atacà la línia de flotació de fiscalia i

també del tribunal: “La primera resolució del Parlament que el TC declarà inconstitucional fou la 5/X en 2012 i ho va fer un TC presidit per **Francisco Pérez de los Cobos**, germà de **Diego Pérez de los Cobos** i militant del PP”. La violència normativa (com si hagués sortit de les normes del Parlament pel fet de no poder encaixar els fets dins la violència física) era una invenció del fiscal Cadena. No existeix al codi penal. Altrament les actuacions de la Presidenta estan protegides per la inviolabilitat parlamentària; “el contrari és vulnerar la legalitat”. Cità el catedràtic **Iñaki Lasagabaster**: “Si els tribunals poden assenyalar als parlaments les qüestions sobre les que poden tractar i resoldre, no es tracta d’una democràcia parlamentària sinó d’un govern de jutges”.

Tot seguit analitzà l’actuació de Forcadell davant dels elements incriminatoris per fiscalia: 1) *El Llibre blanc* (no hi va tenir cap participació); 2) Full de ruta unitària (la signa com a presidenta de l’ANC, però amb la qüestió de confiança al govern de Puigdemont el full de ruta canvià); 3) Full de ruta de l’ANC el 2016 (cessà en el seu càrrec el maig del 2015); 4) Document Enfocats (no hi apareix); 5) Agenda Moleskine (queda palès que ni participava en les reunions del govern ni en la seva presa de decisions)... I recordà les circumstàncies en que la fiscalia de Catalunya es pronuncià davant del 9N com a no delictiu i el fiscal de Catalunya **José M. Romero de Tejada** es plantà davant del fiscal general de l’estat **Eduardo Torres Dulce**, que dimitirà el desembre i serà substituït..., ves per on!, per **Consuelo Madrigal**

Encara tingué temps d’arribar a la declaració de sobirania del Parlament Català del 23-I-13, als candents dies 6/7-IX-17, per repetir que les iniciatives parlamentàries no eren de la mesa sinó dels grups parlamentaris, que ella no va introduir en l’ordre del dia la Llei de referèndum, que no es va comunicar per lectura única, que la convocatòria del 14-X la va fer la Junta de portaveus, que el 27-X es llegí la part expositiva on

no hi havia la proclamació d'independència i d'algunes aparicions estel·lars fora del Parlament que mai va fer com la d'enardir la ciutadania des d'un cotxe a Via Laietana... Exposà tot seguit que **Forcadell** era una persona pacifista i no es podia faltar a la veritat quan el ministeri fiscal deia que va fer crides a la població per anar a defensar els col·legis cosa ja provada com a no certa. I va fer un argument ad hominem: "No se l'acusa de malversació, però se li demana més pena. Per tant, se la jutja per qui és i no pel que va fer." En resum, es jutjava a la seva clientela pel que era i no pel que havia fet, ja que no havia participat en cap delictes de rebel·lió, sedició ni organització criminal i demanava la seva immediata llibertat com havien fet més de 600 representants de cambres europees convençuts que a cap parlament s'hi ha de poder prohibir parlar de res.

Tot seguit, **Judit Gené**, en defensa **Meritxell Borràs**, no es deixà res al tinter, començant per dir que fiscalia no sols s'havia fet a mida una "rebel·lió postmoderna", com havia dit la vigília el seu company de despatx **Melero**, sinó també una "malversació postmoderna" vist que les acusacions ni complien els requisits temporals ni els de competències. Cap de les campanyes institucionals sobre el referèndum havia estat impulsada des de la conselleria de Governació. En el departament de l'exconsellera no hi havia cap partida qüestionada per l'1-0, cap despesa amb posterioritat al 6-IX-17, malgrat fiscalia mantingués partides consignades abans dels fets que es jutjaven. A més a més, tenia delegades les competències. Denuncià el biaix en què havien actuat les acusacions a l'hora de fonamentar delictes; per exemple, fiscalia sols s'havia fixat en allò que perjudicava la seva clientela i no en els aspectes que ajudaven a esbrinar la veritat. Era clar que a fiscalia no li agrada informe de 250 catedràtics sobre la inexistència de rebel·lió, ni les conclusions del tribunal d'Slevig-Hölstein, ni l'informe de "Reporters sense fronteres". El zel acusador l'havia fet passar de rosca i l'havia privat d'oferir una acusació creïble

i moderada. I també desmuntà el que es consideraven proves de càrrec: des de governació no es va fer res en el CTTI en relació al referèndum, ni va tenir res a veure amb campanyes publicitàries ni en material electoral. Sortia en els informes finals una empresa fantasma com Celatum que no era enlloc. “Estranya que l’advocacia de l’estat acusi amb documents que estan en el portal de transparència.” També esmicolà les qüestions relacionades amb Diplocat en tres blocs: el programa de visitants internacionals, l’anàlisi acadèmic de la situació de Catalunya d’Helena Cat i la web *Catalunya vote*. No hi va haver observadors internacionals. Fiscalia preguntà a un agent si havia vist cap observador internacional l’11-IV. La resposta de l’agent va ser que havia vist algú amb la tarja de “visitant”. L’administració havia de vetllar per l’erari públic, cert, però no podia titllar de malversació un estudi acadèmic o un visitant internacional que noli agradés. Després d’analitzar el que no havia fet l’exconsellera (deixar locals, ni una piulada ni un correu electrònic on sostenir cap mala actuació després de més de 10.000 d’analitzats, cap despesa...) passà al que havia fet. Podia provar que havia signat totes les actes mentre era consellera, havia seguit tots els acords amb el ministeri d’Hisenda i obtingut un certificat de no haver realitzat cap modificació pressupostària. Tampoc es podia trobar cap indicatiu per a l’organització criminal, de manera que acabà la seva intervenció titllant d’abusiva i arbitrària l’acusació de Vox, instant la Sala a prendre mesures i demanant la lliure absolució de l’exconsellera.

El matí acabà amb la defensa de **Dolors Bassa** per **Mariano Bergés**, el qual demostrà també detalladament que no se la podia acusar de cap dels delictes que se li imputaven. Per a ell, els fets s’havien sobredimensionat. No hi havia hagut la violència suficient per liquidar la Constitució. “Els fets de l’1-0 van sobrevenir com a resultat d’un escenari no planificat com demostrava el fet que les lleis de transitorietat jurídica no s’havien aplicat mai.” **Bergés**, inicialment, se centrà a desarticlar la rebel·lió (“No es pot

parlar de rebel·lió ni ser a l'avant-sala de cap trencament quan el govern de l'Estat no va decretar l'estat de setge") i la conspiració per a la rebel·lió ("No es pot confondre convocar la gent per a un referèndum, amb llançar-la per escometre contra la policia"). Es podia demostrar que no es posà l'estat en escac i que l'ordre constitucional no es va trencar mai "perquè l'aplicació del 155 com a instrument constitucional es va dur a terme sense cap oposició. No s'aïllaren comunicacions ni s'ocuparen punts neuràlgics ni hi va haver víctimes. S'acceptaren amb submissió les eleccions del desembre següent.

Tot seguit passà a exculpar el seu patrocinat. No hi hagué cap seu electoral del seu departament, cap crida a la violència (i recordà la definició de violència del propi TS: "La violència típica és aquella en què el perjudicat es troba sense poder reaccionar"), ans al contrari, totes van ser pacífiques sense excepció. Insistí que l'1-0 no es volia doblegar l'estat (escopinades, vols d'ampolles, cadires o cons no eren suficients), recordà la instrucció del Secretari d'Estat ("primer la seguretat ciutadana abans de l'eficàcia de l'actuació"), recordà que dels més de 2.200 col·legis només hi hagué incidències en 35, amb cap agent ferit greu, i comparà l'1-0 amb el 23F i l'*Operación Galaxia* o la *Marte*. Recordà que més de 4000 entitats catalanes demanaven el referèndum (il·legal, però no delictiu) i que, a més de no concórrer els fets esdevinguts en el delictu rebel·lió tampoc no podien ser tractats com a sedició, perquè l'alçament sediciós ha de ser actiu i no d'omissió, amb demostració activa de dissidència i hostilitat. Aquí va voler filar prim per demostrar que tampoc es podia acusar ningú d'inducció a la rebel·lió o sedició ni de conspirar-hi, perquè els votants (s'havia vist en el judici) volien anar a votar per propi convenciment, sense sentir-s'hi empesos: per això van prendre sobre les seves espatlles certs aspectes organitzatius, que res tenien de tumultuaris. Passà a desmuntar també alguns arguments acusatoris com la felicitació als funcionaris pel comportament

del 20-IX o la creació de l'Agència catalana de protecció social per establir la renda mínima ciutadana, que no era cap estructura d'estat com volia l'acusació. Tampoc organitzà voluntaris per a l'1-0 i, a la vigília, els locals cívics van funcionar com en d'altres caps de setmana durant l'any: no s'havia pogut trobar cap instrucció als seus responsables llevat de les de seguir les ordres judicials i policials per a l'hora de plegar. Quan a la vaga del 3-X, tenia obligació de publicitar-la i de confeccionar serveis mínims; altrament, s'havia fet passar un correu informatiu com si fos una instrucció. Després d'anàlisi minuciosa i del rebuig de les proves de càrrec, demanà, òbviament, sentència absolutòria. I **Marchena** anuncià el recés per dinar.

A la tarda, eren presents a la sala **Quim Torra, Roger Torrent, Meritxell Budó i Marcel Mauri**. Concloïa la ronda d'advocats el defensor de **Santi Vila**, exconseller d'Empresa i Coneixement, **Joan Segarra**, el qual començà per distingir la valoració jurídica dels fets de la política, digué que des del 2015 s'havia donat la sensació que tots els consellers pensaven el mateix, però que no era així, i insistí en el fet que no hi va haver cap partida atribuïble al departament de l'exconseller per a la celebració del referèndum. "Vila va prohibir als treballadors de la conselleria fer qualsevol despesa en aquest sentit." (Més arguments: les despeses estaven controlades per **Montoro**, tenia les funcions contractuals delegades i no va deixar cap local de la seva conselleria.) Tot seguit volgué parlar de les lleis dels dies 6/7-IX i de l'acord de solidaritat, que no era cap repartiment de funcions; l'entenia més com una manera de funcionar, com una garantia dels consellers a fi que les decisions a prendre no es farien de forma arbitrària sense passar pel consell. Altrament, **Puigdemont** li havia insinuat que les defenses del referèndum serien assumides per fons privats. Quant als requeriments del TC, no se li poden imputar els rebuts com a parlamentari anteriors al 6-IX, perquè no era diputat. "**Santi Vila**, que complí amb la llei i el programa de govern de què formava

part, no era diputat i no se sentia vinculat amb les resolucions del parlament, a l'activitat del qual se sentia aliè" Els requeriments posteriors, els complí en forma i fons. "Després d'intentar una aproximació al govern espanyol, i davant del carés que prenia la situació el 26-X, en intuir que no es convocarien eleccions, Vila va dimitir, frustrat per no poder segellar una solució dialogada." Encara es plantejà una qüestió final: per què no dimitia abans? Doncs perquè se sentia més útil a dins del govern cercant una solució dialogada, que va estar apunt d'aconseguir, que no pas fora. Acabà esperant sentència absolutòria amb tots els pronunciaments favorables i felicitant al jutge **Luciano Varela** per la seva jubilació.

Eren gairebé 2/4 de 5. Manuel Marchena donà pas al torn de l'última paraula.

AL·LEGATS FINALS DELS ACUSATS

Eren 2/4 de 5 de la tarda del dimecres 12-VI. Marchena donà l'últim torn de paraula als acusats. Atès que el diari *El Punt Avui* els publicà sencers¹, aquí sols en farem un breu resum, posant en *cursiva* les paraules textuais pronunciades..

- **Oriol Junqueras** [estranyament, el llegí i no durà ni tres minuts]

Començà agraint que se li donés la paraula per segon i últim cop, explicà que s'havia format al Liceu italià i recità el primer sonet del **Canzonere** de Petraca per dir que poc serviria parlar si ningú no escoltés. *Parlar i escoltar és la base de qualsevol entesa*. Es considerà pare i professor, arribat tard a la política, amb voluntat de servei per fer un món millor. Exposà tot seguit les seves conviccions democràtiques, cíviques, pacífiques, republicanes i cristianes. *Unes conviccions que comparteixo amb tots aquells que consideren que votar o defensar la República des d'un parlament no pot constituir un delictes. La voluntat de diàleg*

,de negociació i acord, des del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals, mai no hauria de ser un delictes. Es referí tot seguit a la seva obra que demostrava el meu compromís irrenunciable amb la bondat i amb el respecte i dignitat humana. Admeté que les persones poden cometre errors però sempre he evitat aquella mala política que nega el diàleg, la negociació i l'acord. I que, entenc, que els ha traspasat a vostès la responsabilitat de citar sentència.. Crec, sincerament, que el millor per a tothom, per a Catalunya, per a Espanya, per a Europa, per a tothom, seria tornar la qüestió al terreny de la política, d'on mai no hauria d'haver sortit. Mentrestant, el meu treball ha de ser el de contribuir sempre, mitjançant també el judici de les urnes,. A promoure la democràcia, la convivència i el bé comú. Moltes gràcies per a seva atenció.

▪ **Raül Romeva**

Denuncià que les acusacions haguessin cercat d'escarmentar i humiliar una ideologia tot esperant que el tribunal pogués examinar els fet sense exageracions ni tergiversacions. Els informes finals, fonamentats en rerefons ideològics, demostraven un biaix preocupant, *fent servir adjectius que volen dibuixar una realitat que en cap cas no ha existit. I, en concret, vull referir-me, perquè és molt dolorós a un fet concret, que és la instrumentalització del concepte d'odi. Assegurà que les acusacions han volgut construir un marc mental fonamentat en l'existència d'un odi contra Espanya, un odi irracional contra allò espanyol [...] No han aportat cap prova ni una, que demostrï aquest odi per part dels que estem aquí asseguts. Si es volgués escoltar, si hi hagués una mica d'empatia amb les més de dos milions de persones, que fa anys que es manifesten de forma cívica i democràtica... expressant el seu desig legítim de formar una república catalana, si llegissin els milers de cartes que ens envien contínuament comprovarien que no es pas, en absolut, l'odi que mou totes aquestes persones. Per a l'exconseller, a més de fal·laç és*

irresponsable perquè l'odi no serveix per a construir res; l'odi només engendra més odi. Allò que mou tantes persones és la frustració com la generada incomprendiblement el 2010 pel Tribunal Constitucional envers l'estatut català o les respostes repressives –parla de l'apocrefisme– que sempre s'han rebut en relació a les nostres reclamacions contra les quals sols es pot respondre amb l'exercici dels drets fonamentals de reunió, protesta o dissensió. Per això apel·lava a tots els demòcrates perquè no tolerin més judicis polítics ni l'existència de preses i presos polítics, ja que dinamitava les arrels d'un sistema democràtic. Avui som nosaltres, però demà pot ser qualsevol. Es va fer un referèndum per escoltar la gent. La meua convicció era i ho segueix essent la de permetre que tothom pogués expressar lliurement. Ho demanava un 80% de catalans, entre els quals, bensegur, alguns que volien votar negativament. Un referèndum, encara que hagi estat declarat il·legal, amb el dret penal a la mà no es cap delictes. Tot seguit assegurà que sempre havia defensat l'exercici del dret de l'autodeterminació sense fer ús de la violència. No es trobarà mai cap declaració meua en sentit contrari. Els que volen una Espanya unida no convenceran pas amb la força i la repressió. I advocà per unes relacions de respecte i reconeixement mutu. "Som polítics fent política. Res més i tampoc res menys". Els que ho havien d'haver entès, els van passar la qüestió als jutges. I ara vostès hauran de decidir. Els demano que siguin conscients que en aquest banc no som només dotze acusats; hi estan assegudes més de dos milions de persones. Aquestes persones no canviaran el que pensen, en funció del que passi en el judici. Per això, i acabo, passi el que passi, seguirem amb la mà allargada a tothom, pensi com pensi, amb el verb serè, fins i tot davant dels qui ens insulten [...] I seguirem mirant els ulls de les nostres filles i dels nostres fills amb dignitat, amb la mateixa dignitat que milers, milions de persones a tot el món es baten cada dia per defensar els drets fonamentals. Acabà fent seva una reflexió del seu advocat. Tenien al davant una magnífica oportunitat, que, pel bé de totes i tots, s'hauria

de convertir en una resposta que permetés seguir avançant.

▪ **Joaquim Forn**

*Començà expressant la seva adhesió a tot l'argumentari de la seva defensa i agrai la feina dels advocats **Xavier Melero** i **Judit Gené**. Exposà que feia política des dels disset anys, mogut per un compromís ètic i social i pel desig de millorar el país i la societat. En segon lloc, negà rotundament que la meva actuació com a conseller tingués com a objectiu liquidar la Constitució i atacar l'ordre constitucional emprant la violència com aquí s'ha afirmat. Si avui estem davant d'aquest tribunal és per un fracàs de la política i com a càstig al desafiament polític que va representar l'organització del referèndum de l'1-0 que tenia l'aval de la majoria del parlament de Catalunya i de la majoria de la societat catalana. Exposà que el govern sempre havia pensat en acords amb l'estat, perquè interpretacions més flexibles de la Constitució permetien consultes, però recordà que el govern espanyol sempre s'havia negat a oferir una consulta. L'1-0 va ser molt més que un referèndum, va ser una gran mobilització de país, una manifestació de valors democràtics, de ciutadania i de dignitat [...] No es votava contra re ni contra ningú, sinó a favor de les llibertats democràtiques i del dret a decidir. [...] La gent va anar a les urnes en plena consciència del seu dret devot, i no pas abduïts per la Generalitat, com s'ha volgut fer entendre. Vostès han sentit testimonis que deien que havia estat el dia més important de la seva vida. Quan passen coses així, els bons governants s'han de preguntar les raons de la mobilització i han de trobar solucions polítiques per als problemes polítics i no judicialitzar-los. Tot seguit condemnà les petits accidents que hi poguéss haver-hi hagut i afrontà el tema dels Mossos d'Esquadra que sempre van complir les ordres de la fiscalia i els manaments judicials Mai no van rebre ni per part meva ni per part del govern cap instrucció per deixar de complir les seves obligacions com a policia judicial. I tot seguit posà en dubte, com havia dit la*

fiscalia, que no es perseguissin idees polítiques, perquè la realitat dels fets ho desmentia. *En la interlocutòria del 2-II-2018 el jutge instructor justificava la meua permanència en presó, fins i tot després d'haver renunciat a la meua acta de diputat, dient concretament que era degut al fet de mantenir les meues idees sobiranistes.* Malgrat haver demostrat la seva col·laboració tornant precipitadament de Brussel·les, el condemnaven, doncs, per les seves idees i, sense deixar de tornar a demanar la llibertat, exposà la indefensió que va patir quan va rebre la querella del fiscal general **Maza**. *Només vaig tenir vint-i-quatre hores per a reunir-me amb el meu advocat, però tot i així vaig comparèixer perquè creia que era la meua obligació.[...] Em mantinc fidel als meus ideals; no crec que això sigui cap delictes.* Digué fugir de la intolerància i que, n'estava més convençut que mai, només amb el diàleg se solucionen els problemes i el conflicte polític plantejat.

▪ **Jordi Turull**

Va fer seves, per començar, les paraules dels seus advocats i expressant la seva absoluta i total discrepància amb les acusacions. *Confonen discrepància, crítica i protesta amb l'atac i la falta de respecte. Això només existeix en mentalitats insegures o autoritàries. [...] O és això(que es confon crítica amb atac) o és que, directament, als independentistes se'ns volen aplicar unes regles diferents de la resta dels mortals. O les dues coses alhora, que és la meua íntima opinió. [...] No s'ha volgut saber què va passar ni com ni per què sinó que s'ha volgut perpetuar un escarment, com s'ha dit aquí, que decapiti l'independentisme, costi el que costi Encara que aquest "costi el que costi" consisteixi a retrocedir moltíssims anys en el que és l'efectiva expressió de drets i llibertats fonamentals. [...] Escoltar com vam sentir en boca de la fiscalia és i serà delictes encara que s'hagi despenalitzat, senyoria, fa pànic. Les Facultats de Dret i el Congrés de Diputats ja poden parar màquines perquè el principi*

de legalitat ha passat a millor vida. Tota l'acció de les acusacions ha destil·lat aquest propòsit d'escarment "costi el que costi".

Parlà, aleshores, de falta rigor sobre fets, dates, persones llocs i de coneixement de com funciona l'administració de la Generalitat de Catalunya o el Parlament. I interpel·là al tribunal sobre l'amplitud que donaria als drets i llibertats fonamentals, perquè seguir el relat tergiversat per fiscalia ens faria retrocedir a temps pretèrits. La suma d'actes o de reunions no podien constituir retret penal. L'origen de tot, si no es volien enganyar tots plegats, tenia un arrel política. I requeria diàleg, que sempre havia estat l'aposta del govern català. *A Catalunya la paraula resignació no la coneixem. Decapitant-nos a nosaltres no s'escapça el moviment independentista, perquè és un moviment que ve de molt més enllà. Ni s'acabarà la voluntat de tants i tants catalans de decidir el seu futur polític. Només calia un mínim de coneixement de la història de Catalunya per saber que els continus i cíclics embats de les seves institucions, cultura i llengua, vénen de molt lluny. No s'escapçarà la voluntat de ser i de decidir del nostre poble. Els acusats que som aquí som simples instruments del clamor de la societat catalana. No a la inversa, tal com volen fer veure les acusacions. Expressà que li feia mal haver sentit que es considerava la societat catalana una societat manipulable. La societat catalana, pensi el que pensi, és una societat adulta. Té criteri propi i massa crítica. I la violència, ni per acció ni per omissió, mai no ha format part del seu codi de conducta. Ni forma ni formarà part del meu capteniment. Qualsevol acte violent, i fins i tot incívic, per aïllat que sigui, ha merescut sempre i mereix la nostra condemna.*

Per a ell un polític té el deure de ponderar les situacions i decidir com actuar. És el que ell va fer. Per això trobava injust voler introduir variables inexistent al marge del context viscut, justament perquè ja s'havia viscut un

precedent sense violència en la jornada de participació del 9-N. Per a ell l'1-0, en més del 98% dels punts de votació, va ser una jornada d'engrescament ciutadà, una jornada històrica "a favor de" i "en contra de" res. *Va ser una demostració de civisme, pacifisme i d'il·lusió. Jo hi era i puc explicar què va passar; les acusacions, no. [...] No hi havia masses ni turbes ni tan sols hi havia gent; érem persones. Érem ciutadans exercint de ciutadans.* I contrastà les mirades d'odi declarades per alguns testimonis *amb milers i milers d'ulls brillants d'emoció.* Ni muralles ni violència passiva. Davant de les actuacions policials hi va haver *mntanyes de dignitat.* Qualificà tot seguit el relat de fiscalia com a *delirant* i assegurà que, davant la gratitud que sentia per a tanta gent, *no hi tenien cabuda ni el ressentiment ni l'odi per qualsevol de les estupideses que s'hagessin dit durant el judici com tampoc no n'hi ha per la injustícia de la nostra presó provisional.*

Volgué acabar amb paraules de gratitud i compromís, començant per agrair la feina l'advocacia i seguint per l'acompanyament de milers de persones que no els havien deixat sentir-se sols, saludant-los des de fora de la presó en festivitats com Nadal o Cap d'Any, fent concerts, castells o cants. També volgué expressar gratitud a la seva família pel suport que havia rebut, però s'emocionà i només va poder pronunciar : *És el millor regal que m'ha brindat la vida. Ho deixo aquí. Ja saben el que vull dir.* Quant al compromís, explicà que era allà per la seva activitat política, després de sortir de la presó per primer cop. *Estic aquí per les meves idees i perquè no vaig renunciar a la meva activitat política. No ho dic jo. S'ha escrit indissimuladament durant la instrucció.* Explicà, tanmateix, que vivia la política com una vocació de servei als altres centrat a aconseguir el màxim benestar per la societat. *El fet que les meves conviccions siguin molt profundes sempre m'ha ajudat a entendre que hi hagi gent, amb conviccions tan o més profundes, en sentit contrari.* Com a conseller explicà que s'havia dedicat al pacte i a l'acord amb discrepància i

respecte. *Sóc independentista; ho soc i ho seré defensant l'autodeterminació de Catalunya. L'he defensada, la defenso i la defensaré. Però també sostenint q4u4e no hi ha un camí per al diàleg: el diàleg ha de ser sempre el camí.* Podia assegurar que acabar tot el judici estaria més compromès i convençut que mai.

▪ **Josep Rull**

També començà agraint la feina dels seus advocats [**Jordi Pina** assentia visiblement emocionat] i la comprensió dels familiars (*la Meritxell, la meva dona, ha de tirar endavant dos fills tota sola*) i amics per la seva comprensió. Volia comparèixer amb convicció i tranquil·litat. Tot seguit passà a interpel·lar el tribunal amb unes qüestions, la primera, si aquell era un judici sobre fets o sobre idees polítiques. *Com afronta la política un problema de naturalesa política? I la més important i rellevant: quina és la reacció d'un estat de dret davant del repte democràtic que s'està plantejant en aquests moments a Catalunya i a Espanya?* I temia que les respostes no fossin gaire positives perquè es vivia una deriva d'exceptuar el sistema de drets i llibertats i, amb relació amb la política, *hi havia un escenari de negació de la política, de negació del diàleg.*

Passà tot seguit a referir el seu cas. *Em demanen 16 anys de presó per quatre coses.* Aquestes 1) haver signat un full de ruta, que era la base d'un programa electoral; 2) haver fet diverses reunions per preparar el procés; 3) avalar la decisió del seu equip de no autoritzar l'atrancament d'un vaixell al port de Palamós i denunciar riscos per a les exportacions al port de Barcelpona; i, 4) declaracions d'una entrevista *absolutament manipulada per la fiscalia*, manipulació que trobava impròpia d'una fiscalia seriosa i inadmissible. Ara, més que acusat de rebel·lió per aquestes quatre coses, *ho estava bàsicament perquè no he renunciat a la meva activitat política.* No era cap percepció. El ministre **Català** en una entrevista a *Espejo Público*

va avançar els terminis de la nostra suspensió com a diputats presos i fins i tot com es faria la instrucció [aplicació de l'art. 384bis de la LEC]. *Amb aquest objectiu, que fóssim simplement suspesos, i per això calia reingressar a la presó i un acte de processament ferm de rebel·lió.* per a ell, un estat fort no necessitava aquells subterfugis.

Tot seguit , atès que la fiscalia havia dit que havien atacat el cor de la Constitució, passà a parlar de Catalunya i la Carta magna. *Catalunya, com a nació, existeix abans que la Constitució. El 1359 es va crear la Generalitat de Catalunya a les Corts de Cervera. Però hi ha una data poc coneguda. El 1978, el territori de l'estat espanyol on la Constitució va obtenir més suport va ser Catalunya. El 91% dels catalans van votar-hi a favor. Més que a Madrid [...] Per a molts era un punt de partida.[...] La pregunta és: què ha passat perquè en les darreres eleccions, les europees, el 49,7% de catalans votin per opcions clarament independentistes. I reculà fins al 2010 quan la sentència del Tribunal Constitucional escapçà l'Estatut referendat pels catalans. Era com si s'hagués dit als catalans: si són nació, aquest no és el seu estat. I si l'estat espanyol renuncia a ser l'estat dels catalans, molts catalans creuen que Catalunya té el dret de construir-ne un de propi per garantir el progrés i el benestar. I com es fa, això? Democràticament, pacíficament.*

Tot seguit explicà un anècdota d'un emigrat que, a Terrassa, estava disposat a votar sense saber què votaria, tot argumentant que si no havia tingut por durant el franquisme ara, en democràcia, ningú no l'aturaria perquè volia decidir. Aquesta era l'onada que inspirà l'1-0.

Els governs forts pacten, els dèbils imposen, explicà, tot referint-se al Regne Unit i al Canadà, que tenien ofertes per als escocesos o els canadencs i, per això, per a ells, votar no era cap amenaça.

Volia acabar amb dues reflexions. Tant els visitants

estrangers de l'1-0 com els polítics forans que els han anat a veure a la presó, trobaven molt important aquest judici. Estaven segurs de les seves conseqüències en funció dels límits als drets i llibertats que dictaminis la sentència, en una Europa assetjada per l'extrema dreta. *Vostès tenen l'oportunitat, i aquests és la seva altíssima responsabilitat, de dir quins són aquests límits. Si una visió restrictiva dels drets de reunió, manifestació i expressió, com planteja fiscalia, o una visió potent.* Anava acabant. *Amb el meu empresonament, vostès han decidit que jo no pugui veure créixer els meus dos fills, , al Bernat, de 10 anys, i al Roger, de quatre. Però, sigui quin sigui el sentit de la sentència que acabin dictant, sigui quina sigui, no impediran que els pugui deixar una cosa extraordinàriament valuosa, la dignitat d'haver defensar unes idees legítimes i uns ideals nobles.* I afegí que volia que els seus fills visquessin en un país on fos impossible que algú fos empresonat per defensar pacíficament els seus ideals. *Ens en sortirem perquè aquesta onada de llibertat i esperança és imparable i l'esperança és més poderosa que la por. No existeixen prou presons per tancar-hi l'anhel de llibertat d'un poble. Així de simple, així de transcendent.* I acabà amb uns versos d'Espriu d'*Inici de càntic en el temple*: "Ens mantindrem fidels per sempre més/ al servei d'aquest poble".

- **Jordi Sànchez**

Inicialment cità la dita de Sòcrates de feia 2.500 anys "és millor patir una injustícia que cometre-la". Són paraules que definien la seva situació i no podien al·ludir millor els principis definitoris del seu compromís cívic i social des de la no-violència. Malauradament, durant el judici hem sentit *banalitzar la violència i crec que si avui ens assisteix algun dret als que som acusats és defensar uns principis que alguns hem tingut com a propis des que vam iniciar la nostra activitat política.* Explicà que mai no havia estat un polític professional, malgrat la seva vocació política dirigida vers

l'activisme social. La no-violència és la millor expressió, on els valors cívics, personals, les conviccions de respecte a l'altre, al que pensa diferent, fins i tot al que t'oprimeix, són fonamentals i que mai les teves idees han de prevaldre per la força sobre les idees dels altres. La no-violència no és indiferència, no és, no és quedar-se amagat davant del temor i l'amenaça d'un estat repressiu, d'una violència d'estat. La no-violència és assumir les conseqüències, com ho va fer Sòcrates, i assumir-les encara que siguin injustes i causin dolor. Assumir-les sense voler generar dolor a l'altre: ni al poderós ni al dèbil. El respecte a l'altre és fonamental en la no-violència. I crec que això és el que vam viure a Catalunya l'1-0 [...] No nego davant d'aquest tribunal que em considero víctima d'una injustícia, d'un dolor que ha causat els poders de l'estat. [...] La presó causa dolor. A la persona que pateix la presó, però sobretot als teus familiars. Als meus pares, a l'Oriol, a l'Abril, a la Clara, a Susanna. És un dolor més gran que el que pateixes en estar tancat a la presó. A Catalunya aquest dolor ha estat socialitzat. La societat ha viscut amb dolor la nostra presó. [...] ha generat frustració, però també els majors valors de solidaritat en milers de persones... I digué que se sentia orgullós de formar part d'una societat que havia superat el dolor amb voluntat de solidaritat per generar valors cívics de cohesió social i de compromís públic. Eren 2/4 de 6 de la tarda.

Tot seguit, a partir del que havia après a la presó, interpel·là al tribunal perquè tenia influència en els òrgans judicials fent un al·legat contra la presó preventiva: Hi ha una enorme injustícia a Espanya: l'ús i l'abús de la presó preventiva. Havia vist com presos que, sense ser-ho, pressionats per fiscalia, es declaraven culpables, per sortir-ne perquè tothom té dret a fer un càlcul d'oportunitats de costos i beneficis.

A continuació constatà que el que es volia evitar, que aquell fos un judici polític, hi havia entrat de ple en bona part

pel ministeri fiscal, paradigma de la qual era la darrera intervenció de Zaragoza. Hem parlat de política i de drets fonamentals. I és injust poder a aquest tribunal que hagi de resoldre un problema de naturalesa estrictament política perquè el poder judicial no pot resoldre un problema polític. Ara bé, per a ell, el tribunal tenia la responsabilitat de no agreujar-la. Per a ell, el més sorprenent d'aquest judici ha estat la negació de la realitat, la negació de la veritat per part de les acusacions i recordà Hannah Arendt quan deia que els poders establerts podien derrotar la veritat en un xoc frontal, però, fessin els que fessin, eren incapaços d'inventar-ne un succedani viable perquè la persuasió i la viloència poden destruir la veritat però nola poden reemplazar. L'1-0 no va ser una jornada de violència. Ho podran dir mil vegades més alt del que ara parlo, però no podran convèncer la gent que el va viure sense que la violència hi fos present, si no es vol transmutar el concepte de violència en un concepte eteri. L'1-0 va ser una gran jornada, una gran expressió cívica de desacord polític, fins de dissidència política. Alguns l'hem definit com un gran acte de desobediència cívica, el més important d'Europa [...] No sé si h va ser en la mesura que cap tribunal havia prohibit votar als ciutadans, però va ser un acte d'afirmació de dignitat. [...] Vostès hauran de valorar fins a quin punt és legítim el dret de protesta i fins i tot a la dissidència. [...] De la seva sentència se'n derivarà, també, la lectura sobre el límit dels drets fonamentals i polítics, democràtics, liberals., Sobre el dret de reunió, el dret de manifestació, el dret a la dissidència [...] no només per als 12 que estem al banc dels acusats sinó per al futur de la democràcia a Catalunya i a Espanya. I vol fer veure al tribunal com d'un conflicte polític territorial, al qual la constitució del 78 no donava resposta, es passà al denominat a Catalunya procés d'autodeterminació i, ara, a un conflicte de drets i llibertats. No és casual que organismes com Amnistia Internacional o el Grup de Treball de l'ONU hagin donat la seva opinió.

A continuació confessà que, sense se un polític professional, des de la presó, justament per la seva creença en la política, es presentà llistes per ser diputat al Parlament de Catalunya i al Congrés de Diputats i, per això, volia renovar el seu compromís *i ho faig avui davant d vostès i de la gent. He viscut el que considero una limitació dels meus drets polítics, però no m'importa des del meu punt de vista persona sinó com a valor.*

Volia acabar amb una afirmació d'optimisme, i explicà l'anècdota d'un conegut a la presó de Lladoners que, aplicant la norma Lamarti, assegurava que *no hi ha cap porta que finalment es resisteixi*. Se servia de la metàfora que afirmar que *en democràcia no hi ha portes que es resisteixin si una majoria de la ciutadania la vol obrir*. Estava convençut que, a Catalunya, la majoria aconseguiria obrir una porta democràtica, perquè *una urna no pot ser mai una amenaça a la democràcia*. No sabia si veuria o no la independència de Catalunya, però estava convençut que, tard o d'hora, s'hi votaria legítimament amb un acord amb l'estat espanyol com s'havia fet a Escòcia i al Quebec. Acabà amb unes paraules del poeta Joan Maragall, que empra sovint desitjant "llum als ulls i força al braç" al tribunal i als conciutadans per mantenir la dignitat .Per acabar donà les gràcies a l'advocacia ,les hauria volgut donar a les acusacions, però no podia agrair la petició de 17 anys de presó, tot i que els desitjava individualment el millor a tots convençut que *quan a la nit tanquen el llum se'ls fa avinent que, en consciència, no han fet el qjue tocava,que han forçat elements i figures per defensar unaposiicó que no era justa. Confio, finalment, que l ajustícia arribi. Moltes gràcies.*

- **Carme Forcadell**

Senyories, quan vaig declarar per primer cop davant d'aquest tribunal, el mes de febrer, era ja molt difícil sostenir i entendre per quins motius i quines proves jo estic acusada del delicte de rebel·lió mentre els meus companys i companyes de

mesa estan acusats del delict de desobediència i seran jutjats al TSJC. Avui, després de 447 dies de presó injusta i després de quatre mesos de judici en què hem vist tots les proves i hem escoltat tots els testimonis, resulta totalment incomprensible. Totes les proves havien demostrat que el seu capteniment havia estat el mateix que els dels seus companys de mesa i, vist que el ministeri fiscal havia manifestat que les activitats de quan era presidenta de l'ANC el 2015, no eren objecte d'acusació, entenia que patia un judici de persona Entenc, doncs, que estic sent jutjada com a presidenta del parlament de Catalunya. Insistent en el fet que no va tenir ni una sola actuació que diferís de la resta dels seus companys, conclou que se la jutja per la meva trajectòria política, per ser qui soc. No se'm jutja pels meus actes ni pels meus fets. La prova eren els desesperats intents de canviar la realitat com la d'atorgar-li funcions com a Presidenta del Parlament que no tenia, perquè la mesa complia el reglament, defensant la llibertat d'expressió, el dret d'iniciativa, el dret de participació política de tots els diputats i diputades. Denuncià, doncs, l'extraordinari esforç per visibilitzar-la durant el procés i fer sortir el seu nom al llarg del judici per diferenciar-la de la resta de la mesa per poder-la incriminar amb falsos testimonis i sense cap prova. Sembla, senyories, que aquests quatre mesos de judici no han servit per a res, vist que encara es mantenen en els escrits acusatoris errades com les que era presidenta de l'ANC ds del 2011 (ho va ser des del 2012), que havia fet piulades sobre els ME inexistents, que hagués fet crides a ocupar els col·legis que mai no havia fet i situant-la en una reunió de membres del govern amb ME el 28-IX-17 a la qual mai no va ser cridada. Em vaig assabentar d'aquesta reunió en aquesta sala [...] Tots els testimonis han dit que mai no em vaig reunir amb el govern, que no vaig prendre part en cap decisió... Assegurà que, durant la seva presidència, havia defensat que la paraula al Parlament havia de ser lliure (la llibertat d'expressió és l'essència de la democràcia), i que la mesa no podia esdevenir mai un òrgan censor. La censura no ha d'entrar al Parlament.

Precisament per preservar que el debat, la paraula i el vot siguin lliures, per a tots els diputats i diputades existeix la inviolabilitat parlamentària. Recordà tot seguit que la inviolabilitat parlamentària era a la base i garantia de la separació de poders. Acabà sol·licitant que es jutgessin fets comprovats i no les falses especulacions que obvien la realitat. Era notori que era allà no pels fets, sinó per la seva trajectòria política i, abans de donar les gràcies, acabà així: , espero que es reperi aquesta situació.

▪ **Dolors Bassa**

Arribem al final de més de cinquanta jornades de judici, amb anades si vingudes, en el meu cas, des de la presó d'Alcalá-Meco; vostès, des del carrer. Tots cansats [...] jo, amb una motxilla de 478 dies d'empresonament. Expressa la seva percepció davant el judici recordant que a vegades m'ha indignat, d'altres m'ha escandalitzat i altres cops m'ha entristit. La majora de les vegades m'ha entristit. I això és perquè s'ha parlat de fets, veritables o falsos –sense tenir-ho en compte–, i d'intencions, però mai no s'ha fet referència als dret ni de la vulneració de drets a molts ciutadans. Admetent que no tenia formació jurídica, creia que parlar d'un desordre públic determinat no hauria de ser equiparable a una rebel·lió ni imputable. I es referí a un decret de serveis mínims essencials per a un dia de vaga, formalment convocada en temps i forma, que havia signat, no hauria de poder ser una proa de càrrec de l'acusació. No sé si estem en un judici polític, però amb l'acusació de la fiscalia, és evident que hi ha un rerefons profundament polític.

Tot seguit es reivindicà com a feminista, republicana, independentista i demòcrata. Lligà el seu compromís polític amb el seu pas pel sindicalisme, on havia après la mentalitat negociadora sindical. Ara, havent deixat l'acta de diputada, no tenia cap representació política ni institucional però continuava sent la mateixa. I volia deixar dites tres coses. Primera: negar els fets que li eren imputats. Sóc innocent i

ho vull dir amb veu alta i clara. No hi ha cap prova que demostrï un comportament delictiu. Retreu que les acusacions manquen de fonament com ha demostrat els eu advocat. Segona: reivindica l'honor d'haver-se fet càrrec de la conselleria de Treball, Afers Socials i Família per tal de millorar la vida dels catalans amb acord de tots els partits. Hem aconseguit un avenç social, que en les darreres eleccions gran part dels programes polítics tenien en compte. [...] Aquesta és la meva forma de ser: intentar acordar. Tampoc o podíem desobeir i, en el meu cas personal, no volia desobeir la demanda del 80% de la població que volia votar [...] Desobediència hauria estat presentar-nos a les eleccions amb un programa i no complir-lo. Des de la seva mentalitat negociadora del sindicalisme, assegura que si en algun moment hi va haver tensió sempre va creure que era transitòria per aconseguir avançar, amb diàleg amb l'estat, cosa molt llunyana de posar-lo en escac com ha dit alguna acusació. Tercera i final: Sdempre, sempre he rebutjat la violència i mai no l'he promoguda. I vol afegir un darrer punt important: pertany a la generació dels que tenen 60 anys, de la que ha sentit com els avis explicaven ja el problema de la qüestió catalana o el procés nacional del temps republicà, que no s'escriu en els llibres perquè els llibres d'història els escriuen els poderosos i els vencedors. [...] Jo no voldria per res del món que la meva neta de quatre anys, que es diu Sandra, hagi d'escoltar res referent a un procés a Catalunya o com d'horrorós podria ser un procés contra Catalunya. La seva sentència, senyories, no només determinarà l'etapa final de la meva vida, sinó que pot ser el principi de solució per a moltes persones. I demana al tribunal que reflexioni, perquè la seva sentència no serà només la meva llibertat, sinó que serà la llibertat amb majúscula de molts generacions. Molts gràcies no només per haver-me sentit, sinó per haver-me escoltat. Eren les 6 de la tarda.

▪ **Jordi Cuixart**

Faig ús d'aquesta última paraula no tant per defensar-me [...]ni

per intentar cap reducció de la condemna, sinó bàsicament per a reafirmar-me en tots els exercicis de drets fonamentals que s'han estat reprovant durant tot aquest judici Reivindicà haver actuat sempre atenent la veu de la pròpia consciència i dirigint-se a fiscalia digué que no hi ha cap tipus de penediment; que tot el que vaig fer ho tornaria a fer, perquè estic convençut que és el que havia de fer. I, contradient a fiscalia, afirmà Jo accepto totes les conseqüències del que vam fer. Accepto els actes i les seves conseqüències. I ho provà amb les seves declaracions als tribunals el 6 i 16-X-17. Convençut com els companys de sofrir una presó injusta l'entén com un altaveu immillorable per denunciar de manera contundent la vulneració de drets fonamentals i la manca de democràcia que pateixen els ciutadans de l'estat espanyol. Insistent en la seva condició de pres polític, assegura que aquest és un judici a la democràcia, perquè, en realitat, el que estem fent és exercir els nostres drets fonamentals. Pronostica que del resultat d'aquest judici en dependrà la qualitat democràtica de l'estat, no només a Catalunya. Vol aprofitar l'altaveu del judici per fer un reconeixement als votants de l'1-0, aquests dos milions tres-centes mil persones que van sortir al carrer amb una actitud pacífica i democràtica. Agraí aquell compromís perquè no era fàcil mantenir aquella determinació sabent que la policia atonyinava. I per això en parla com d'un dia que durarà anys.

Davant dels retrets de fiscalia, reconegué que sí, vaig fer crides a la mobilització. Sí, es veritat-[...] I tinc l'obligació moral, si m'ho permeten, de tornar-ho a fer avui, aquí Catalans, catalanes! Mobilització pacífica, democràtica, permanent i cívica, i que mai defalleixi. [...] Dret a protestar davant tots els poders de l'estat. Es el que vam fer el 20 de setembre de manera pacífica i democràtica. Digué que semblava que es volia posar en qüestió durant el judici el dret ciutadà a protestar. No deixarem de protestar perquè és el motor d'avançar, allò que fa progressar les societats. Reivindicà també la desobediència civil, que davant el dilema d'obeir una

suspensió del Tribunal Constitucional o l'exercici dels drets fonamentals escull aquests darrers. Confessà que no era expert en dret ni tan sols universitari, però tenia una cosa clara: *quan una població exerceix la desobediència civil, el que està demostrant és el seu compromís amb la societat. I això no pot merèixer cap retret penal. La desobediència civil, que ha de ser no violenta (si ho fos, ja no seria desobediència civil), quan no ataca tot l'ordenament jurídic sinó aquelles lleis o decisions que es poden considerar injustes, i quan a més a més s'accepten les conseqüències, [...] en ple segle XXI, no és motiu de retret sinó de reconeixement.* Capgirant l'argumentació de fiscalia, per a ell, *el problema no és la desobediència civil; el problema que tenim a la societat actual és l'obediència civil. L'obediència civil que permet que els oceans siguin mars de plàstic o que els refugiats es morin en les nostres costes.* I posà més exemples: permetre que a l'estat espanyol es fes un rescat a la banca de 70.000 M€ i que al mateix temps hi hagi 600.000 desnonaments; o que a Catalunya, una de les regions més pròsperes d'Europa, una de cada quatre persones estigui vivint en risc d'exclusió social de milers de ciutadans i acabà denunciant l'acusació popular d'extrema dreta, braç a braç, amb conivència amb el govern del PSOE... *El feixisme acusant els demòcrates! [...]*

En aquest judici no hem solucionat l'arrel, i és que estem obsessuionats a buscar un enemic. Buscant enemics alguns testimonis de la seva defensa no es van poder expressar. La raó la trobava en la por: *Por a escoltar, por de la paraula, por a empatitzar els uns amb els altres i de conèixer-nos millor. A mi no em fa res conèixer millor la gent, les raons dels un i dels altres, perquè estic segur que jo no tinc tampoc la veritat absoluta.* Caldrà resoldre la por d'empatitzar per resoldre aquest conflicte polític, vist en un *judici polític, perquè del que es parla des del primer dia va ser del dret a l'autodeterminació.* Malgrat ser un conflicte polític i malgrat la por a la paraula, *ningú no aconseguirà que ens enfrontem entre els diferents pobles d'Espanya perquè*

més del 70% dels ciutadans de Catalunya avui tenim arrels en d'altres parts d'Espanya i del món sencer, i considerem els pobles d'Espanya pobles germans, com els pobles d'Europa. Mai aconseguiran la confrontació, perquè junts hem construït el que avui és la societat catalana, una societat diversa i transversal, on ningú pregunta pels orígens de ningú, i sí que mirem vers el futur. Com a president d'Òmnium Cultural), es compromet a evitar aquesta confrontació.

Dit això, davant l'esment de fiscalia del discurs de Felip VI del 3-X-17, com a detonant de gran calat, assegurarà que fou d'enorme calat i d'enorme decepció perquè el rei avalava la brutalitat policial i perdia l'oportunitat de no denunciar aquella violència. Tot seguit, considerarà que finalment fiscalia, reconeixent l'existència de 100 civils ferits (i lamentava molt les lesions dels 93 agents) fes un exercici de responsabilitat . Ara el que seria convenient és que fiscalia ajudés a aclarir els fets que van provocar aquests ferits.

Volgué cloure el seu discurs refusant de viure sense esperança, de deshumanitzar la meua vida... No volia relacionar-se amb enemics Jo no tinc cap enemic i, per això, em nego a odiar ningú [...] No renunciaré mai a ser feliç. No penso renunciar a ser feliç. Denuncia un intent de deshumanitzar el moviment en favor de l'autodeterminació i de l'independentisme català, i crec que és responsabilitat de tothom dir que és una opció legítima, que mereix tot el respecte com qualsevol altra opció. [...] De la decisió d'aquest tribunal en traurem tots una lliçó en relació amb el que fa referència a la lluita en ple segle XXI de ciutadans que, amb tot la humilitat del món, han decidit no renunciar que el seu país pugui decidir els eu futur.

Per acabar, assegura que la seva prioritat com a president d'Òmnium Cultural, no és pas sortir de la presó, tot i entendre-la com a il·legítima perquè no sóc culpable de cap delictes. La meua prioritat és continuar avançant i treballar en la resolució del conflicte polític i aconseguir que els

meus fills [...] puguin viure en un país més lliure. Sempre optimista, expressà el convenciment que el país no caurà en la frustració i que no deixarem de lluitar pel dret d'autodeterminació. Si la violència policial no va poder res l'1-0, la sentència no daràque els catalans deixin de lluitar. I acabo. Em jutgen perquè sóc el desè president d'Òmnium Cultural, i em jutgen per manifestar-nos. Les dues coses són un honor. I ho dic sense cap acritud ni tampoc cap prepotència: amb tota la serenitat del món Estic convençut que ho tornarem a fe i que ho aconseguirem fen-ho com ho hem fet fins ara: pacíficament, serenament, però amb tota la determinació del món.

▪ **Santi Vila**

Després d'agrair la possessió de la paraula, des de l'empatia amb els relats de dolor de la resta d'acusats i del testimoni de tantes persones que han palesat patiment, jo em pregunto, potser retòricament com hem pogut arribar a aquest punt, a aquest despropòsit i, potser, per intentar aixecar la mirada, com hem de poder reconduir-lo. Segur de l'absència d'antecedents penals per part de tots els excompanys de govern acusats, lamenta que ara s'enfrontin a gravíssimes acusacions que poden constituir greus sentències de presó. Insisteix a aclarir que durant la legislatura sempre vam actuar de bona fe. Jo sempre vaig actuar d'acord a les meves profundes conviccions i i crec haver actuat sempre també fidel i respectant la legalitat. [...+ Vaig comprometre la meva la meva actuació com a polític respectant l'esperit i la lletra de la constitució de 1978, aquella que va definir Espanya com una nació, però com una nació de nacions. Per descriure-ho amb terminologia constitucional: de nacionalitats i regions.

[...] Per defensar aquesta lleialtat constitucional, he rebut també els meus cop a Catalunya... Reconeixer el TC com un àrbitre i el fet d'haver-se oposat a qualsevol tipus de decisió unilateral, li ha comportat cops de destràl. Això sempre va ser compatible amb una convicció íntima que

Catalunya és una nació i que Espanya ha de poder fer de la seva diversitat, també nacional , un valor i no un problema. Per a ell no va ser ingenu pensar que l'acord entre el govern d'Espanya i el de la generalitat de Catalunya seria possible. Així ho testimonià el lehendakari Urkullu i consta a l'arxiu de Poblet: l'acord va estar a punt de ser possible. Hi va estar durant els mesos de gener, febre i març del 2017 i ho vam intentar també l'octubre del 2017. Fins a l'últim dia. Fins a l'últim minut. Per què no ho va ser? Li ho va dir una ministra: "No s'han donat les condicions de confiança". No es van donar perquè demanéssim impossibles ni perquè situéssim les reivindicacions, fins i tot el 2017, fora del marc constitucional. No es van donar senzillament perquè entre tots havíem trencat les condicions de confiança necessàries en una democràcia madura com havia d'haver estat la nostra. No es van donar les condicions de confiança. Per això finalment jo vaig dimitir.[...] En cap cas vaig dimitir perquè jo tingués por que els meus antics companys de govern cometessin alguna il·legalitat. Estava convençut que cap de les iniciatives a prendre tindrien eficàcia o validesa. Però vaig dimitir frustrat perquè perquè vaig constatar que el M. H. president Carles Puigdemont no estava en condicions, o no podia o no volia convocar eleccions al Parlament ajustades a dret.

Volgué aprofitar l'al·legat per fer dues reflexions. La primera, contra les paraules del fiscal Cadena quan va dir que per entendre el procés calia entendre'l com la imatge d'un mosaic i analitzar totes les seves tesselles disposades per a l'objectiu final. Com a professor d'història contemporània, avisava contra l'error de l'anacronisme, del presentisme, de creure que hi ha una seqüència o disposició lògica entre esdeveniments quan sabem com van acabar. Per a ell, enlloc estava escrit, malgrat la reconstrucció de la línia argumental des del 20 IX al 27-X que les coses acabarien com van acabar. Què hauria passat si s'hagués imposat la tesi de convocar eleccions? El 26-X molt van anar a dormir amb aquella convicció. Per què ningú no va impugnar el programa electoral

de JxSí en les eleccions dels setembre del 2015? Per què no es va aplicar el 155 després dels plens de setembre? Perquè en aquells moments, cap persona bona, raonable, sensata volia creure que allò podia acabar en despropòsit. Molt agent, per a ell, volia donar oportunitat al diàleg, a la negociació a l'acord. Que no fos possible no permet dir, a pilota passada, que ja se sabia on es volia arribar. Per saber on volíem arribar, que malament que ho vam fer!

La segona reflexió fou per dir que estava convençut que Espanya era una democràcia homologable, amb els seus punts febles, però també amb els seus punts forts. Sempre he combatut la llegenda negra. Estem en una cruïlla, de nou el 2019. En una cruïlla en la qual podem entroncar amb el pitjor de les nostres tradicions o amb el millor de les nostres tradicions, . La tradició liberal, que arrenca, com a mínim, amb les corts de Cadis del 1812. En aquesta bona traïció els mals governs només són un mal negoci dels homes, , però no són una metafísica, que havia dit Jaime Gil de Biedma.. En aquest sentit, em quedo –i amb això acabo– amb la reflexió del professor Santos Julià. Res de llegenda negra a Espanya, res de fatalitats que impedeixin que puguem ser una democràcia avançada, moderna, on la diversitat, també nacional. sigui un valor i no un problema . Expressa finalment la seva plena confiança en el tribunal i la seva sentència, esperant que formi part de la solució i no agreugi un problema en el qual mai ens hauríem d'haver ficat.

▪ **Meritxell Borràs**

Comença el seu al·legat final recordant el seu pare , que sempre deia que si es llegien els discursos de diputats catalans a les Corts espanyoles d'abans molts d'ells continuaven sent d'actualitat. I explicà els orígens del catalanisme polític a partir del Renaixement cultural del segle XIX que li obrí pas reivindicant antigues llibertats. Li semblà pertinent recordar l'Oda a Espanya de Joan Maragall, que s'inicia amb una súplica, "Escolta, Espanya, la veu d'un

fill/ que et parla en llengua no castellana” i es clou amb un desacord en no sentir-se escoltat: “Adéu, Espanya”. Catalunya és una realitat històrica, política, cultural i lingüística Catalunya és una nació, una nació sense estat que ha reivindicat el seu dret a ser, a existir. Assegurà la veritable democràcia ha buscat fórmules per donar resposta a aquesta realitat. Fins avui tots van ser obstruïdes o ofegades per la irrupció de dictadures. Amb la transició, es va recuperar la Generalitat a l'exili, es va introduir el concepte de nacionalitat històrica a la Constitució però va continuar la demanda de més autogovern per part de la societat catalana. Ens vam dotar d'un nou Estatut, que va obtenir, després de negociacions, l'acord del congrés de diputats i l'aval del poble de Catalunya. Però en aquesta ocasió tampoc no va poder ser. Això va comportar insatisfacció per part de milions de catalans, manifestacions pacífiques cada 11 de setembre, un canvi substancial en els resultats electorals de les últimes convocatòries, que ha portat majories independentistes al Parlament de Catalunya i al congrés de diputats.

Explicà com havia entrat en política municipal a la seva ciutat de l'Hospitalet per donar resposta ala ciutadania de Catalunya, treballant per la cohesió social, la vertebració territorial, la defensa de la nostra llengua, els drets i llibertats, la igualtat d'oportunitats. Aquest era l'objectiu dels eu exercici públic. Emulant Joan Maragall, demano ser escoltada. Com a societat madura reivindico de forma pacífica i democràtica poder votar i decidir el nostre futur sense imposar res a ningú; al revés, escoltant a tothom i, a partir d'aquí, decidir. Exposa que el programa de govern de Junts x Sí no va ser discutit ni per la Junta Electoral Central ni per cap altre estament; d'aquí a nostra voluntat de fer un referèndum pactat i dialogat I això és el que s'ha fet, sense despesa pública. Tots i cadascú de nosaltres teníem molt clar que no hi hauria despesa pública que no exposaríem a ningú, Fer-ho, ho sabíem, era exposar funcionaris i treballadors

públics i a això, evidentment, no hi estàvem disposats.

Tot i no estar acusada de rebel·lió, vol deixar clar que a Catalunya no hi havia cap clima de violència ni d'insurrecció. Assegura que cap membre del govern ni dels altres acusats que no hi eren va defensar mai *d'utilitzar la violència per aconseguir cap objectiu*. Retirada de la política, adverteix que vindran polítics nous i que *l'anhel d'una bona part del poble de Catalunya de decidir el seu encaix en l'Europa moderna continuarà*. Esperava, positiva com és, que, en democràcia, *sabrem trobar entre tots el camí d'una solució adequada, dialogada i satisfactòria per a tothom*.

▪ **Carles Mundó**

Agraí disposar de la paraula i anuncià que el seu al·legat seria curt. No es vol fer reiteratiu després dels discursos dels seus companys, afirma: *Participo de la idea, compartida per moltíssima gent, que aquest judici és el resultat del fracàs de la política, ja que la funció de la política és escoltar la gent i proposar solucions*. La judicialització d'un problema polític no ajuda ni la política ni la Justícia; tot i així, ell afirmà seguir creient en totes dues, perquè són *elements essencials per enfortir una societat democràtica*. Així ho he entès sempre i així ho ha practicat , ja fos exercint com a advocat o fent la funció de conseller de Justícia, respectant sempre el paper que té cadascun dels poders. P

Etic segur que som a temps de buscar camins que ens acostin a les solucions...Enrocar les posicions o conduir els temes a atzucacs sempre és, al meu entendre, un camí equivocat. I ´ñes el meu desig que el resultat de la sentència que ha de dictar aquest tribunal també hi contribueixi Etic convençut que mai no és tard per a les solucions. [...] El meu desig més sincer és que davant d'una realitat social que reclama *solucions dialogades i pactades tothom sàpiga estar a l'altura del moment*.

Expressa el seu agraïment sincer a tots aquells que els han mostrat afecte i solidaritat tant a Catalunya com a Madrid i en molts indrets d'Espanya i el seu desig final, *estic segur que compartit per milions de persones, siguin les que siguin les seves w idees, que volen que els nou companys i companyes que avui encara són a la presó puguin sortir en llibertat, puguin tornar a casa seva i puguin abraçar la seva família. Seria la millor notícia per a ells i per a tots.*

Eren les 7 i dos minuts d'ela tarda. Marchena dictà vist per sentència. Unjudici que té ramificacions al TSJC, a l'Audiència Nacional i al jutjat 13 de Barcelona.

[1](#)⁰ *El Punt Avui* (dijous 13-VI-2019)p.12-23.